

VNG heeft gemengde gevoelens bij stikstofpakket

In een eerste reactie gaf de VNG al aan waardering te hebben voor de 5 miljard die ter beschikking wordt gesteld. De voorgestelde maatregelen lijken een eerste aanzet te bieden voor natuurherstel en voor een toekomst voor de landbouw en het landelijk gebied, maar de VNG constateert wel dat alles staat of valt bij de verdere uitwerking en daar heeft de VNG zorgen over. In deze reactie zetten wij onze zorgen, de urgentie die gemeenten voelen en de randvoorwaarden om te komen tot een resultaatgerichte aanpak uiteen.

Mogelijk geen oplossing voor woningbouw

De VNG zet vraagtekens bij het pakket. Gaat dit pakket de oplossing bieden voor het landelijk woningtekort? Voor gemeenten is dat een stevig pijnpunt. Uit de enquête die wij onlangs onder onze leden hebben gehouden blijkt dat nog steeds honderden (woningbouw-) projecten op dit moment geen doorgang kunnen vinden. De huidige maatregelen bieden al weinig hoop op een snelle realisatie en met dit pakket is die hoop ook in de toekomst in het ongewisse.

Het kabinet stelt weliswaar een ontwikkelingsreserve in van minimaal 20 mol aan depositieruimte. Als alle maatregelen zijn doorgevoerd en de ruimte voor meldingen hiervan wordt afgetrokken (11 mol) blijft er naar verwachting gemiddeld 9 mol over per gebied. Het betreft hier een gemiddelde die per gebied anders kan uitpakken. Het is daarom onduidelijk of er op de juiste plekken voldoende ruimte ontstaat voor de noodzakelijke en urgente woningbouw- of andere projecten. Zonder aanpassing van het beleid zal woningbouw in bepaalde regio's niet meer mogelijk zijn.

Randvoorwaarden voor succes

De kamerbrief maakt ruimtelijke effecten niet inzichtelijk. Uitgangspunt is dat maatregelen genomen worden in de gebieden waar deze het effectiefst zijn. Dat kan regionaal aanzienlijke effecten hebben, zowel voor de natuur als op de vitaliteit en de leefbaarheid van gebieden. Zorg voor integraal bestendig beleid, zodat met respect voor gebruikers van een gebied langjarige zekerheid ontstaat. In de gebieden liggen vanuit verschillende opgaven meekoppelkansen. Benut deze om extra uitvoeringskracht te realiseren.

Gemeenten moeten vroegtijdig en nauw betrokken worden en blijven bij de uitwerking van de verschillende maatregelen. Uit dezelfde enquête gaf 40% aan dat dit niet of onvoldoende het geval is. Nog niet alle provincies zijn voortvarend aan de slag met de gebiedsgerichte aanpak. Dit kan en moet anders. Goede samenwerking is essentieel. Met name in de gebiedsgerichte aanpak liggen de kansen om als één overheid de stikstofproblematiek aan te pakken en te werken aan een nieuw evenwicht tussen mens, natuur en economie.

Daarvoor is het volgende nodig:

- Zet steviger in op een aanpak aan de bron, anders is het dweilen met de kraan open.
- Benut meekoppelkansen. In elk gebied in Nederland komen op lokaal niveau alle maatschappelijke opgaven bij elkaar, zowel klimaatadaptatie als energie als stikstof etc. Een integrale aanpak op regionale schaal is daarom noodzakelijk. Op deze schaal ervaren gebruikers immers de gevolgen van te nemen maatregelen.
- Biedt een toekomstperspectief voor het landelijk gebied met aandacht voor nieuwe verdienmodellen en het voorkomen van de verloedering van het platteland (leegstand en leegloop).

- Zorg voor de leefbaarheid van gebieden, zodat deze aantrekkelijk blijven om te wonen, te werken en te recreëren in harmonie met de natuur.
- Betrek tijdig de relevante stakeholders. Bijv. bij natuurbehoud- en herstel dienen ook de grondeigenaren en gebiedsbeheerders te worden betrokken.
- Maak de maatregelen praktisch uitvoerbaar en zo integraal mogelijk. Bijvoorbeeld bij de inzet van financiële middelen. De verschillende maatschappelijk vraagstukken vragen ruimte en daarmee een gedeeld beeld van de opgaven en een gezamenlijke visie op het ontwikkelperspectief van een gebied.
- Zorg voor een adaptieve strategie en wendbaarheid in budgetten.
De huidige financiële systematiek kent deze flexibiliteit niet, waardoor vaak slechts suboptimale resultaten in gebieden kunnen worden bereikt. Wij verzoeken u daarom een budget beschikbaar stellen om bij transities in gebieden te kunnen sturen op maximale effectiviteit (kwaliteit van oplossingen x acceptatie door betrokkenen).

Verder geven gemeenten aan dat er behoefte blijft aan:

- Een drempelwaarde voor zeer kleine of tijdelijke deposities.
- Instrumentarium die het vaststellen van bestemmingsplannen weer mogelijk maakt.
- Uitbreiding van stikstofruimte in het Stikstofregistratiesysteem ook voor andere projecten dan woningbouw.

Tot slot zijn verschillende gemeenten al aan de slag met de juridische ruimte en instrumenten die na de uitspraak van de Raad van State beschikbaar zijn gekomen. Zeker als ook plannen worden onderbouwd vanuit de geest van de wet. Wij ondersteunen deze gemeenten en verzoeken bij het verder vormgeven van aanvullend instrumentarium eveneens deze ruimte op te zoeken.